

ja Kukkolanharjun viitoitetuille metsäpoluille ja laduille. Linkeistä löydät karttoja, tietoa ja kuvia kohteista.

Kapervuori: www.koskenkohinat.fi/kapervuorelle/
Kukkolanharjun metsäpolut: www.koskenkohinat.fi/places/kukkolanharjun-metsapolku/
Kellolanlähde: www.suurisininen.fi/vesiluontokurs-si/sisavedet/lahteet/pajjat-hame/kellolanlahde/
Muita kohteita Hämeenkoskella, mm. Huljalan helvetti ja Linnakallio: www.koskenkohinat.fi/naekoe/
Seuran tiedottamista kannattaa seurata www.koskenkohinat.fi/ -verkkojulkaisun kautta.

Nastolan Kesänäyttely 2021, Luontoretki – Nature Trip

on kesän suurin ja monipuolisin ympäristöaiheinen taidenäyttely. Se on avoinna Nastolan vanhalla kunnantalolla 13.6.–15.8. ti-su kello 11–17, paitsi 13.6., jolloin se on avoinna kello 18:aan. Juhannusaattona näyttely on suljettu. Näyttelyyn liittyy paljon oheistapahtumia, kuten paneelikeskusteluja, esitelmia, konsertteja ja työpajoja, joista suurin osa on yleisölle ilmaisia. Katso tarkemmat tiedot Menoinfosta. Näyttely on alle 18-vuotiaille ilmainen ja kaikille avoin ilmapäivä on 10.7.! Muina päivinä näyttely on maksullinen yli 18-vuotiaille.

Esitteen julkaisuun mennessä varmistuneet ilmais-
tapahtumat:

Pihapiiri-taidepolku: Taidepolku lähtee liikkeelle Nastolan kirkon vierestä ja se kiertää vanhan museoalueen kautta takaisin Nastolan harjulle ja kunnantalolle. Sen taiteellisesta toteutuksesta vastaa taitelija Kirsimaria E. Törönen, joka on suunnitellut reitin varrelle parikymmentä kierrätysmateriaalista valmistettua figuuria. Reitillä voi tutustua Nastolan kulttuurimaisemaan ja museoalueeseen. Polku on helppokulkuinen ja se on avoinna yleisölle koko Luontoretki-näyttelyn ajan.

Ke 30.6. klo 17 alkaen Nastolan kunnantalolla Artist Talk.

Su 25.7. klo 14 alkaen Nastolan kirkonkylän luonto- ja kulttuurikohteet.

Näyttely: Tietoa haitallisista vieraslajeista ja Lahden ympäristöstä 2021

Launeen kirjasto 1.–28.3. (Aurakatu 11)

Nastolan kirjasto 1.–28.3. (Laturintie 1)

Ahtialan kirjasto 29.3.–25.4. (Alasenkatu 2)

Renkomäen kirjasto 27.4.–23.5. (Orimattilankatu 103)

Jalkarannan kirjasto 27.4.–23.5. (Sarvikuja 1)

Lahden palvelutori 3.-21.5. Kauppakeskus Trio, 2.krs., (Aleksanterinkatu 18)

Kärpäsän kirjasto 25.5.–20.6. (Kasakkamäentie 16)

Mukkulan kirjasto 25.5.–20.6. (Tuhtokatu 2)

Lahden kaupunginkirjasto 1.–29.6. (Kirkkokatu 31)

Valokuvanäyttelyn Lahden alueen haitallisista vieraskasveista ja Lahden ympäristöstä järjestää Luontoturva ky yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa. Lisätietoa luontoturva.fi.

Retkietiketti (www.luontoon.fi/retkietiketti)

Luonnon kunnioittaminen, liikkuminen, leiriytyminen, tulenteko ja roskaton retkeily - kun näitä koskevat säännöt ovat hallussa, olet valmis retkelle. Ota tiivistetty Retkietiketti haltuun ja tutustu aina myös retkikohteesi tarkempiin sääntöihin kohteen sivulla.

1. **Kunnioita luontoa** - älä muuta sitä. Pidä lemmikit kytkettyinä.
2. **Suosi merkittyjä reittejä** ja noudata eri liikkumistapoja koskevia sääntöjä. Tarkista retkikohteesi liikkumisrajoitusalueet ja -ajat.
3. **Leiriydy vain sallituille paikoille**. Älä tiskaa tai peseydy suoraan vesistössä. Noudata autiotupien sääntöjä.
4. **Tee tulet vain sallituille paikoille**, suosi retkikeitintä. Älä tee tulta metsä- tai ruohikkopalovaroituksen aikana.
5. **Älä roskaa**.

Yhteistyössä

Hollolan ympäristöyhdistys ry

Koski-seura

Lahden kaupunki

Luonto-Liitto

Luontoturva ky

Mukkulan toimintakeskuksen kannatusyhdistys ry

Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö

Salpausselkä Geopark -yksikkö

Salpausselän luonnonystävä ry

Salpausselän Samoojat ry

Muita mahdollisia luontoretkiä ja tapahtumia löydät Menoinfosta ja yhdistysten kotisivuilta.

Lahden ympäristöneuvonta

Ympäristöneuvonnasta voit lainata maksutta mm. päiväretkelle tai ympäristönhoitoon varustetun repun tai rinkan, lämpökameran tai laatikkopyörän. Ympäristöneuvonta palvelee puhelimitse ja sähköpostilla, kysy lisää! Ympäristöneuvonnan tapahtumissa etenkin Palvelutorilla Kauppakeskus Trion 2. kerroksessa. Ympäristöneuvonnan tapahtumista ilmoitetaan Menoinfossa.

Lahden ympäristöneuvonta
p. 044 416 2762, ymparisto@lahti.fi

Palvelemme ma-to klo 9-16

Retkikohteita ja mielenkiintoista koettavaa

www.lahdenseudunluonto.fi

www.lahti.fi/vapaa-aika/luonto-ja-aktiviteetit

www.salpausselkageopark.fi

www.visitlahti.fi

www.retkipaikka.fi

www.retkikartta.fi

Mukana
kohdevinkkejä ja
tietoa lainattavista
retkivälineistä

LUONTORETKIÄ LAHDEN SEUDULLA

Kevät–kesä 2021

LAHTI

LAHTI

www.lahti.fi

Maaliskuu

Su 14.3. klo 10–14 Hiihtoretki Kymijärvelle

Kokoonnutaan Karisman P-paikalla klo 10 ja hiihdetään yhdessä Kymijärvi päästä päähän. Maasto on tasainen ja hiihtotahti leppoisa, joten rohkeasti mukaan. Puolivälissä retkeä keitellään nokipannukahvit, omaa evästä voi ottaa mukaan. Jos sää ei salli hiihtoa, kävellään retki rantaa pitkin. Ilmoittaudu maksuttoman kahvitarjoilun takia vetäjälle. Retken vetää ja lisätietoja antaa Leo Ketola p. 040 7568 444. Retken järjestää Salpausselän Samoojat ry.

La 27.3. 20.30–21.30 EARTH HOUR

Earth Hour on maailmanlaajuinen ympäristötapahtuma, jossa jokainen voi puolustaa luontoa ja ilmastoa. Näytämme valomerkin yhteisen planeettamme puolesta sammuttamalla valot ja sähkölaitteet. Ilmoittaudu mukaan www.wwf.fi/earthhour

Huhtikuu

La 24.4. klo 9.30–13 Linturetki Kutajärven lintu-tornille

Lähtö kimppakyydein Lahden Pikku-Vesijärven vesiu rkujen viereiseltä parkkipaikalta klo 9.30 ja klo 10 Heinsuon koulun (ent. Hollolan yläkoulun) P-paikalta, Terveystie 8-10. Retken kesto 3 h. Oppaana Senja Hynninen. Yhteyshenkilö Matti Laurila p. 040 595 3147.

Retken järjestää Salpausselän Luonnonystävät ja Hollolan ympäristöyhdistys.

Toukokuu

Toukokuun ensimmäisillä viikoilla lahtelaiset asukkaat ja yhdistykset järjestävät **yleisten alueiden siivoustalkoita** eri asuinalueilla. Seuraa alueesi tiedotusta ja tule mukaan talkoilemaan yhteinen ympäristö siistiksi! Voit myös lainata roskapihdit Lahti-Pisteestä ja talkoilla omaan aikatauluun sopivasti.

Ke 5.5. Tutustu Salpausselkä Geopark -alueen geologiaan rasteilla, Asikkalan Aurinkovuori
Tarkemmat tiedot tapahtumasta Salpausselkä Geoparkin Facebookista.

8.–16.5. VALTAKUNNALLINEN PYÖRÄILYVIIKKO

La 8.5. klo 10–14 Pyöräilyviikon pyöräretki

Reitti: Lähtö Lahden pääkirjaston ja kaupunginteaterin väliseltä aukiolta – Vanha Heinolantie – Mäkelä – Kumia – Pajulahti – Lahti. Retkelle voit liittyä matkan varreltakin. Ota omat eväät ja juotavaa mukaan, taukoja pidetään tarpeen mukaan. Yhteyshenkilö Helena Nurmio p. 0400 432 099. Retken järjestää Salpausselän Samoojat ry.

Ke 12.5. klo 10–14 Mukkulan Ritamäen metsä-retkipäivä

Koko perheelle tarkoitettu luontoliikuntatapahtuma Suomen lasten metsäretkipäivänä Mukkulan toimintakeskuksen ympäristössä. Tapahtuman maastoretken kohteena on valtakunnallisesti merkittävä Lahden ensimmäinen luonnonsuojelualue Mukkulan Ritamäellä.

Ritamäen metsäretkipäivän ohjelma:

- Kahvitarjoilu klo 10 alkaen Mukkulan toimarilla (Ritaniemenkatu 10, 15240 Lahti).

- Esitelmä luonnon terveysvaikutuksista Mukkulan toimarilla noin klo 10.30 alkaen.

- Koko perheelle tarkoitettu opastettu maastoretki noin klo 11.15–13.

- Metsäretkipäivän loppuksi on mahdollisuus ruokailuun Mukkulan toimarin lounaskahvilassa.

- Tapahtuma päättyy klo 14 mennessä.

HUOM: Maksuton aamukahvi sekä ruokailu tapahtuman päätteeksi tarjotaan Mukkulan toimarin lounaskahvilassa kaikille metsäretkipäivään **ennakkoon ilmoittautuneille**. Ennakkoilmoittautumiset 30.4. mennessä: Esko Sutela p. 045 357 1150, esko.sutela@gmail.com
Tapahtuman järjestää Mukkulan toimintakeskuksen kannatusyhdistys ry

To 20.5. Tutustu Salpausselkä Geopark -alueen geologiaan rasteilla, Padasjoen Kullasvuori
Tarkemmat tiedot tapahtumasta Salpausselkä Geoparkin Facebookista.

La 22.5. klo 9.30–13 Luonnon monimuotoisuuden päivän retki Hämeenkosken Työriojan luonnonsuojelualueelle

Alue (35 ha) on rauhoitettu syksyllä 2019. Alue on etupäässä erittäin edustavaa lehtoa kasvaen runsaasti jaloja lehtipuita mm. lehmusta, pähkinäpensasta ja vaahteraa. Lähtö kimppakyydein Lahden Pikku-Vesijärven vesiu rkujen viereiseltä parkkipai-

kalta klo 9.30 ja Hollolan Heinsuon koulun parkkipaikalta (Terveystie 8-10) klo 10. Lisätietoja: Matti Laurila p. 040 595 3147. Retken järjestää Salpausselän luonnonystävät ja Hollolan ympäristöyhdistys.

Ti 25.5. klo 17.30–19.30 Piirustusmeditaatio Kinterön luonnonsuojelualueella

Lähtö Likolammen uimarannalta (Hoitajankatu 2). Piirustusmeditaatio luonnossa rauhoittaa mieltä ja voimistaa havainnointikykyä. Tavoite on rauhoittaa luonnossa 20 – 60 minuuttia, jotta luonnon tuottamat hyvinvointivaikutukset saavutetaan: stressireaktiot kehossa lieventyvät, keho ja mieli rentoutuvat, keskittyminen helpottuu ja vireystila kasvaa. Loppuksi istutaan alas eväiden kanssa keskustelemaan sekä kuulemaan tietoa Salpausselkä Geoparkista. Piirustus- ja istuinalustat sekä piirustusvälineet saa lainaan ohjaajalta, mutta saa tuoda myös omat. Omat eväät ja vesipullo mukaan. Ohjaajana kuvataiteilija ja ympäristökasvattaja Emma Marjamäki, p. 044 416 4951. Retken järjestävät Lahden ympäristöneuvonta ja Salpausselkä Geopark -yksikkö.

To 27.5. Tutustu Salpausselkä Geopark -alueen geologiaan rasteilla, Lahden Pajulahti
Tarkemmat tiedot tapahtumasta Salpausselkä Geoparkin Facebookista.

Kesäkuu

31.5.–4.6. EUROOPAN VIHREÄ VIIKKO

La 5.6. MAAILMAN YMPÄRISTÖPÄIVÄ
Maailman ympäristöpäivä on vuodesta 1972 alkaen 5. kesäkuuta järjestetty Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman vuosipäivä, jolloin kiinnitetään huomiota ympäristökysymyksiin.

La 5.6. Lahden seudun ympäristökatsauksen julkistaminen
Vuoden 2020 seudullinen ympäristökatsaus julkitetaan perinteisesti Maailman ympäristöpäivänä. Julkistamistapa ja aika ilmoitetaan lähempänä tapahtumaa lahti.fi -uutisena sekä Menoinfossa.

7.–13.6. VESIJÄRVI-VIIKKO

Lahdessa, Hollolassa ja Asikkalassa. Katso viikon tapahtumat www.vesijarvi.fi

Su 20.6. klo 9.30–13 Luonnonkukkien päivän retki Lahden Koiskalan kartanon Myllymäelle

Lähtö kimppakyydein Heinsuon koulun (ent. Hollolan yläkoulun) P-paikalta klo 9.30 ja Lahden Pikku-Vesijärven vesiu rkujen viereiseltä parkkipaikalta klo 10. Myllymäellä on runsaasti ketokasvillisuutta, mäkitervakkoa, maksaruohoja, harvinainen hoikkaängelmä ym., varjostavana puustona on lähinnä vain leppää. Oppaana ainakin yhteyshenkilö Matti Laurila p. 040 595 3147.

Retken järjestää Hollolan ympäristöyhdistys ja Salpausselän luonnonystävät.

Ti 22.6. klo 17.30–19.30 Piirustusmeditaatio Lahden urheilukeskuksen maastossa

Katso retken kuvaus edellisestä piirustusmeditaatioretkestä 25.5. Piirustus- ja istuinalustat sekä piirustusvälineet saa lainaan ohjaajalta, mutta saa tuoda myös omat. Omat eväät ja vesipullo mukaan. Ohjaajana kuvataiteilija ja ympäristökasvattaja Emma Marjamäki, p. 044 416 4951. Retken järjestävät Lahden ympäristöneuvonta ja Salpausselkä Geopark -yksikkö.

Ke 30.6. klo 17 alkaen Nastolan kunnantalolla Artist Talk - Nastolan Kesänäyttely 2021

Vapaa pääsy. Luontoretki-näyttelyn kuraattori Veiko Halmetoja haastattelee näyttelyn taitelijoita kuvataiteen ympäristöaiheista. Lisää tietoa Nastolan Kesänäyttelystä tässä esitteessä.

Heinäkuu

La 10.7. Nastolan Kesänäyttely 2021, Luontoretki – Nature Trip
Kaikille ilmainen päivä! Lisää tietoa Nastolan Kesänäyttelystä tässä esitteessä.

Su 25.7. klo 14 alkaen Nastolan kirkonkylän luonto- ja kulttuurikohteet - Nastolan Kesänäyttely 2021

Luento luonnon helmassa. Arkkitehti Matti Oijalan esitelmä, johon vapaa pääsy. Musiikkiestys luontopolulla esitelmän yhteydessä. Lisää tietoa Nastolan Kesänäyttelystä tässä esitteessä.

Lahden Perheluontokerho

Perheluontokerho on suunnattu 3–6-vuotiaille lapsille sekä heidän perheenjäsenilleen. Kerhokerrat ovat itsenäisiä ja jokaiselle retkelle voi ilmoittautua erikseen. Maksuttomat retket järjestetään Lahden kaupungin puisto- ja metsä-alueilla. Perheluontokerhon retkiillä tutustutaan lähiympäristön luontokohteisiin yhdessä muiden perheiden ja mukavien ohjaajien kanssa. Retkiillä kuljetaan 1–3 km kohteesta riippuen. Matkalla tutkitaan luontoa, leikitään ja ihmetellään. Tärkeä osa retkiä on evästauko luonnon helmassa, joten pakkaathan mukaan säänmukaisen vaate-tuksen lisäksi retkievää. Aikataulu on joustava ja etenemme lasten jaksamisen mukaan. Järjestäjinä Lahden kaupunki ja Luonto-Liitto. Retkistä ilmoitetaan Menoinfossa ja Facebookissa Lahden perheluontokerho -ryhmässä.

Lisätietoja ympäristökasvattaja Emma Marjamäki, emma.marjamaki@lahti.fi ja p. 044 416 4951.

Perheluontokerhon ohjaajien luontokohdesuosittukset:

Ritamäen luonnonsuojelualue (Niemenkatu 30)
Kulkuyhteydet: Bussilla Mukkulaan kulkevat autot, omalla autolla Mukkulan kartanon p-alue. Ritamäen metsässä on runsaasti polkuja, joita pitkin pääsee tutustumaan alueeseen ja suojellun metsän ihmeisiin. Polut eivät sovellu rattaille. Alueella myös Mukkulan kartanon puisto sekä tapahtumapuiston alue, joissa voi nautiskella päivästä ja pitää eväshetkeä. Kesäisin voi pulahtaa Mukkulan rannalta viilentymään Vesijärveen metsäretken jälkeen.

Rautakankareen perintömetsä (Rautakankareenkatu 33)
Kulkuyhteydet: Bussin 1R pääte pysäkki ”Rautakan-kare”. Pysäköintialueita sekä bussin kääntöpaikalla, että lähempänä rantaa. Rautakankareen perintömetsä on luonnonlaan ja maisemaltaan rikas retkikohde, jossa Vesijärven rantaviivaa myötäilevän polun varrella voi ihmetellä aarniometsää, rantakallioita, purovarsilehtoa ja suojaisia poukamia. Maasto on melko vaikeakulkuista eikä sovellu rattaille. Alue sopii pidemmillekin seikkailuretkille, onkiretkikohteeksi sekä nopeisiin metsäkyppyihin.

Mustankallionmäki

Keskustan Mustankallionmäen hautausmaan läheisyydessä on mukavia ulkoilureittejä ja helmenä uusi ulkokuntosali. Auton voi jättää hautausmaan parkkipaikoille: Huhtakadun päähän kappelin puolelle tai Huvilakadun päähän Pyhättömänmäen puolelle. Kesällä pururadat sopivat myös rattaille ja lukuisat polut tarjoavat vaihtelevia reittejä ja kokemuksia. Lehmusreitti kulkee alueen läpi ja tarjoaa hyviä paikkoja esimerkiksi lintujen tarkkailuun. Lumisena talvena pururadalle tehdään latu, jonka varrella on aika hurja mäki, joten ei sovi ihan aloitteville hiihtäjille. Ympäristössä risteilee kuitenkin talvellakin paljon polkuja ja lasten tekemiä majaanpaikkojakin voi löytyä eväspaikoiksi. Mustankallion näköalapaikalta pääsee ihastelemaan Lahden kaupungin valoja. Näkemisen arvoinen näkymä sisältää kuuluisat maamerkit ja iltahämärässä tehtyyn talviretkeen saa taskulampuilla lisättyä ripauksen seikkailua.

Ulkoilun iloa toivottavat ohjaajat Annukka, Emma ja Pirpa

Salpausselkä Geopark
Osoitteesta www.salpausselkageopark.fi löytyy luontokohteita ja -reittejä sekä mm. reittivinkkejä retkipyöräilyyn kuuden kunnan Salpausselkä Geopark -alueelta.

Tervetuloa rasteille tutustumaan Salpausselkä Geopark -alueen geologiaan!

Salpausselkä Geopark -verkosto järjestää yhteistyössä alueemme suunnistusseurojen kanssa kolme kuntosuunnistustapahtumaa, joissa voit suunnistuksen yhteydessä tutustua alueemme geologisiin kohteisiin. Asikkalan Aurinkovuorella (5.5), Padasjoen Kullasvuorella (20.5) ja Lahden Pajulahdessa (27.5) rastiit on sijoitettu geologisesti mielenkiintoisiin kohteisiin ja Salpausselkä Geopark -teema on tapahtumissa esillä myös muuten. Tapahtumat ovat ilmaisia. Tarkemmat tiedot löydät Salpausselkä Geoparkin Facebookista ennen tapahtumia. Lisätietoja: Päivi Tommola, LAB-ammattikorkeakoulu / Salpausselkä Geopark näkyväksi -hanke: paivi.tommola@lab.fi

Koski-Seura

Koski-Seura kutsuu sinut tutustumaan Koskenkoinoiden -verkkojulkaisuun, jossa esitellään patikointiretkenä Kapervuoren luonnonsuojelualueelle